No. 46. **ZATURDAG, 15 November 1862.** **DERDE JAARGANG.**

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFF-BUREAU te *Padang* bij *van Zadelhoff & Fabritius.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.*

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . *f* 7.50.
„ „ „ „ SUMATRA . . „ 10.00.
„ „ „ „ JAVA . . . . . . „ 12.50.
„ „ „ „ NEDERLAND „ 15.00.

Deze Courant verschijnt elke week, des *ZATURDAGS* voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is *f* 1.— voor 10 woorden
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

DE LANGSTE NACHT IN EEN LEVEN.

[*Slot.*]

Eene huivering van schrik deed het bloed in Ellens aderen stollen, toen het schijnsel van het wegstervende vuur haar dit duidelijk, maar al te duidelijk toonde, en nu de overtuiging hare ziel aangreep, dat zij was opgesloten met een ontvlugten veroordeelde. Een stil gebed om hulp rees uit haar hart ten hemel op, terwijl zij met al de kracht van haar verstand het gevaarlijke van haren toestand trachtte te overzien en de meestgeschikte woorden poogde te vinden, om tot den man te rigten, in wiens magt zij op eene zoo zonderlinge wijze was gevallen. Voor het oogenblik echter moest zij zich stil houden; zij moest iedere beweging vermijden, waardoor zij hare tegenwoordiheid kon verraden; misschien merkte hij haar dan wel niet op voor dat het daglicht aanbrak en daarmede de mogelijke hulp kwam opdagen. De nacht was zeker reeds ver gevorderd; zij moest wachten en hopen.

Zij had echter niet lang te wachten. Het schepsel bewoog zich weder; stond op en waggelde naar het ledikant. Voor een oogenblik, een vreeselijk oogenblik, zag zij zijn gelaat, zijne bleeke, scherpe trekken, zijne fonkelende oogen, hij zag haar niet. Zij kroop weg achter de gordijnen; hij naderde, langzaam, aarzelend het ledikant, en het rammelend geluid van de gebroken ketens klonk haar dreigend in de ooren. Hij sloeg zijne hand aan het gordijn en zocht gedurende eenige oogenblikken naar de opening. Deze oogenblikken waren eene eeuwigheid voor Ellen Stirling. De wanhoop scherpte hare zinnen; zij bevond, dat de andere kant van het ledikant niet zoo digt aan den muur sloot, of zij zou er tusschen door kunnen sluipen, wat zij zonder eenig gedruisch te veroorzaken poogde te bewerkstelligen.

Naauwelijks had zij dit moeijelijke feit volbragt en zich achter de gordijnen verscholen, toen het wezen zich op het ledikant wierp en, terwijl het zich in de dekens wikkelde, een geluid uitstiet, dat meer naar het hinneken van een paard, dan naar het lagchen van een mensch geleek.

Miss Sturling stond een korten tijd in haar naauwen schuilhoek, bevende van koude en angst, vreezende, dat eenige onwillekeurige beweging haar zou verraden en haar een lot op den hals halen, waaraan zij niet durfde denken. Zij verhief haar hart in den gebede om moed, en toen hare kalmte in zekere mate was teruggekeerd, begreep zij, dat, indien zij het venster slechts kon bereiken, zij misschien de aandacht van den een of anderen voorbijganger zou kunnen opwekken en dus uit haren vreeselijken toestand verlost worden,

Zeer voorzigtig waagde zij de gevaarlijke poging; hare bloote voeten bewogen zich zonder gedruisch over den vloer, en een vriendelijke straal van het maanlicht geleidde haar veilig naar het venster. Toen zij hare hand naar de gordijnen uitstak, had haar hart een nieuwen aanval van schrik door te staan, want die hand kwam in aanraking met iets zachts en warms. Eindelijk herinnerde zij zich echter, dat zij daar haar pelsmantel had neergehangen, en deze ontdekking was nu eene weldaad voor haar, omdat zij bijna stijf van koude was. Zij wikkelde zich in den mantel en bereikte het raam, zonder verdere avonturen of eenige stoornis door den gebruiker van het ledikant, wiens zware, maar geruste ademhaling haar de verzekering gaf, dat hij thans in een gezegenden slaap lag. Dit was eene kleine vertroosting, die zij ook hoog noodig had. De blik uit het venster was alles behalve bemoedigend. De sterren schenen nog vredig op de slapende aarde, de maan vertoonde nog altijd haar bleek gelaat, geen enkel geluid kondigde nog den dageraad aan, en na lang vruchteloos een teeken van leven in de buitenwereld gezocht te hebben, hoorde zij de klok vier uur slaan.

Eerst vier uur!

Het scheen haar onmogelijk, om zelfs nog maar één zulk een uur van schrik en angst door te brengen, als zij beleefd had. Was er dan geen hoop? — in 't geheel niet.

Zij trachtte zich tegen het vensterraam te steunen, maar hare eerste aanraking deed dit schudden en kraken op eene wijze, die haar schrikbarend luid voorkwam, zij verbeeldde zich, dat het schepsel zich onrustig tusschen de lakens begon te bewegen. Het angstzweet rolde met groote droppels langs haar gelaat, terwijl de eene minuut langzaam na de andere voortkroop; en gedurig deed iedere beweging van de beddelakens, ieder ligt gedruisch van de gekluis-

LET WEL.

Te HUUR

voor 30 gulden 's maands,

een PLANKEN HUIS, op den *Damar*, laatst bewoond door wijlen de Weduwe *van der Volk*, te bevragen bij HERSTEIN.

8 November 1862. [298]

TE KOOP:

***Bandjermassing* MATZAKKEN,**

[307] bij DÜMMLER & Co.

Heden van de pers gekomen:

KANTOOR-ALMANAK

voor het Jaar 1863.

PRIJS: *Opgeplakt*.................... *f* 1,50.
franco per post.................... » 1,75.
Onopgeplakt.................... » 1,—.
franco per post.................... » 1,25.

Wordt per Mail verwacht:

ALMANAK MET DAMES-PORTRET.

PRIJS: *Opgeplakt*.................... *f* 1,—.
franco per post.................... » 1,25.
Onopgeplakt.................... » 0,75.
franco per post.................... » 1,—.

[310] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Verkrijgbaar:

bij gelegenheid van het aanstaande

ST. NICOLAAS FEEST,

versch LETTER-BANKET,

St. Nicolaas-goed en Pepernoten.

Bestellingen voor de *Bovenlanden* worden aangenomen bij den Heer VAN DEN BLOMBERG, te *Padang-Pandjang*.

[326] C. A. A. GEENEN.

Ontvangen per „*Taslim*:"

Eenvoudige doch nette en goedkoope

BUREAU-INKTKOKERS.

PENDULES DE BUREAU.

PHOTOGRAFISHE ALBUMS.

[311] Bij v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Per „Macassar" *Ontvangen:*

COLLE BLANCHE,

SPEELKAARTEN, (coin ronds.)
OUWELS,
LAK,
BILLET PAPIER,
MERK-INKT,
INKTKOKERS,
ENVELOPPES, Amerik. en Fransche.
PENNY'S ZAKBOEKJES,
POTLOODEN, Faber en andere soorten.

Gelinieerd PROPATRIA,

[303] Bij v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

De Ondergeteekenden belasten zich steeds met het ***encadreren*** van

SCHILDERIJEN,

en hebben daartoe steeds voorhanden eene collectie,

vergulde en palisander-houten

SCHILDERIJ-LIJSTEN.

Tevens bestaat bij hun de gelegenheid tot het op nieuw VERGULDEN van Lijsten en het SCHOONMAKEN van *beschadigde* Platen.

[313] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Bestellingen op fraai

BEHANGSEL-PAPIER,

Worden volgens de voorhanden monsterrol aangenomen bij

[308] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

BORDPAPIER,

CARDOES PAPIER,

BLAAUW OLIFANTS,

groot en klein MEDIAAN SCHRIJFPAPIER.

In ruime sortering voorhanden bij

[304] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Boekhandel van v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

VAN REES, Herinneringen uit den levensloop van een Indisch officier, 2 dln.

Prijs f 6.—, *franco per post f* 7.—.

TERWEN, het koningrijk der Nederlanden, met prachtige staalgravuren *f* 40.—.

LAST, Ned. Ind. Wetboeken, geb. *f* 16.—.

Staatsbladen 1860 en 1861.

Het koffij-stelsel van *Sumatra's Westkust.* [302]

Mr. W. E. van der Hout,

Handleiding ten gebruike bij de uitoefening der Milit. Regtspleging.

Bovengenoemde Handleiding is voor Heeren Inteekenaren ter *Sumatra's Westkust*, tegen overmaking der gelden, te bekomen bij

[309] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Al degenen die iets te *vorderen* hebben of *verschuldigd* zijn, aan wijlen **D. TOELEN,** flankeur bij de 1ste komp. 17de Bat. Inf., overleden den 10 November 1862, in het Hospitaal alhier, gelieve hiervan opgave te doen *voor den 25 November* 1862, aan

de Commissarissen in den Boedel,

[324] L. H. DE GRIJS, 2de *Luit.*

W. H. J. REIJNST, *Sergt.*

PADANG, 14 Nov. 1862.

[*Voor het land.*]

BEKENDMAKING.

De ondergeteekende Assistent-Resident en Magistraat van *Padang*, maakt bij deze aan gadinghebbenden bekend, dat op den **16 December 1862** te *Padang*, ten zijnen Kantore, *des morgens ten* 9 *ure*, publiek zullen opgeveild en onder nadere goedkeuring van het Gouvernement aan de meest biedenden afgestaan worden, de navolgende

pachtmiddelen voor het jaar 1863,

als:

1°. de pacht der *Tophe* en andere spelen te
Padang,
Priaman,
Siboghà,
Baros,
Singkel,
Natal.

2°. *De* pacht der *Pandjeshuizen* te *Padang.*

3°. *De* pacht van het *slagten van Varkens* te *Padang* en daar benoorden gelegen plaatsen.

Wordende hierbij aangeteekend, dat deze middelen zullen worden opgeveild en afgestaan op de bij Staatsblad 1857 No. 103 gearresteerde voorwaarden, waarvan in de Chinesche en Maleische talen inzage te bekomen zijn ten Burele van den ondergeteekende.

PADANG, den 4 November 1862.

De Assistent-Resident en Magistraat,

[306] P. SEVERIJN.

De Zalf en Pillen van Hollowaij.

Zijn door millioenen menschelijke wezen van beiderlei kunnen, en elken ouderdom, in ieder deel der wereld, gebruikt. Hare uitwerkende krachten en veiligheid zijn op den toets gesteld en ontegenzeggelijk bevonden geworden; van Indie af tot aan de Polen, en de vleijendste schatting aan Hare waardij betaald, is de daadzaak dat de Landeigenaars in Java altijd eenen voorraad dezer doordringende medicijnen er op nahouden voor hunne plantaadjes. Terwijl de publicke drukpers alom eenen overvloed van echte gevallen van buitengewone genezingen in eene groote verscheidenheid van ziekten, zoo als gebrek aan spijsvertering, maag en lever ongesteldheden, enz. bekend maakt, is er geen geval ooit voorgekomen waarin het gebruik dezer medicijnen schadelijke gevolgen heeft gehad.

Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 5.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 5.— *f* 5.—.

Te Padang	bij	Dieniont & Co.
» Batavia	»	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok & Co.
» Samarang	»	H. L. Lijon & Co.

De Groot, Kolff & Co. en de hoofd-agenten Soesman & Co.

GODSDIENSTOEFENING

Protestantsche Gemeente

in de

Nederduitsche taal.

Zondag den 16 Nov. 1862, des morgens ten 9 uur.

HET REGTSWEZEN.

TER

Sumatra's Westkust.

(*Vervolg van* No. 45.)

Aan de regtsmagt van den Raad van Justitie te *Padang* zijn, volgens het Reglement, in den regel alléén onderworpen Europeanen en hunne afstammelingen, Javanen, Chinezen, Arabieren en andere vreemde Natien, die zich op zijn regtsgebied bevinden. Leden der oorspronkelijke bevolking kunnen in bijzondere gevallen door de civiele autoriteit naar den Raad van Justitie worden overgewezen. In geval van medepligtigheid zijn zij van zelven aan de regtsmagt van dien Raad onderworpen. Ook kunnen zij, mits met hunne toestemming, wegens civiele actien door Europeanen of andere vreemdelingen tegen hen ingesteld, voor den Raad van Justitie geroepen worden.

Op *Java* daar en tegen zijn in den regel alléén Europeanen en hunne afstammelingen aan de regtsmagt der Raden van Justitie onderworpen. De ordonnantie van 8 December 1855 [Staatsblad No. 79] heeft daar-in wel eene aanmerkelijke wijziging gebragt, wat de burgerlijke regtsvordering betreft; maar wat misdrijven betreft, zijn de met Inlanders gelijk gestelde personen, even als de Inlanders zelve, op *Java* slechts in zeer bijzondere gevallen [zeeroof, misdrijven aangaande buiten en prijzen alsmede overtredingen der bepalingen op het stuk van den slavenhandel] voor de bedoelde regtbanken justiciabel. Bovendien nemen die regtbanken in eersten aanleg slechts kennis van geschillen die over eene waarde van meer dan *f* 200.— loopen, althans voor zooveel personele en tot roerende goederen betrekkelijke regtsvorderingen betreft [art: 124 in verband met art: 108 van het Reglement op de Regterlijke organisatie en het Beleid der Justitie]; terwijl de Raad van Justitie te *Padang* door zijn Reglement verpligt is, om alle zaken te behandelen die de waarde van *f* 25. te boven gaan.

Neemt men dit alles in overweging, en let men daarbij nog op de daadzaak dat *Padang* onder zijne ingezetenen een betrekkelijk groot aantal lieden van den vasten wal van Indie telt, die hunne twistziekte, hunne zucht tot het voeren van processen en hunne bekende bedrevenheid in het uitspinnen van de fijnste bedriegerijen herwaarts hebben medegebragt, dan is het niet te verwonderen dat de gedingen, die voor den Raad van Justitie te *Padang* in behandeling komen, zoo bovenmatig talrijk zijn. Men zegge niet, dat de zaken wel talrijk, maar toch, op slechts weinige uitzonderingen na, ook uiterst eenvoudig zijn; want die eenvoudige zaken moeten allen beslist worden bij vonnissen, waarin zoo wel de daadzaken als de regtsgronden behoorlijk moeten worden uiteengezet. Nu wordt het eerste dikwerf vrij moeijelijk gemaakt doordien sommige zaakwaarnemers — eigenlijke procureurs hebben wij thans in 't geheel niet te *Padang* — een' eigenaardigen stijl hebben aangenomen, die voor den oningewijde niet altijd helder en duidelijk is. Het gebeurt dan ook wel eens, dat in een vonnis, bij de overweging der door partijen beweerde daadzaken en aangevoerde regtsmiddelen, de woorden »*voor zoo ver begrijpelijk*" worden gevonden, even als men in een verslag van eene gehouden redevoering wel eens de woorden »*voor zooveel verstaanbaar*" aantreft.

Maar, zoo de bepaling, dat alle vorderingen meer dan *f* 25, bedragende, tot de competentie van den Raad van Justitie behooren, de werkzaamheden van dat collegie bovenmatig vermeerderen, hoogstbezwarend is zij voor hen die aan de jurisdictie van het zelve zijn onderworpen, maar niet wonen op de plaats, waar het zijnen zetel heeft. Laat ons trachten dit door voorbeelden — niet van *gebeurde*, maar van *gebeurlijke* feiten — aan te toonen. De klingalees A. is te *Penjaboengan* in *Mandheling* gevestigd, waar hij een kleine handel drijft. Hij wordt door zijnen landgenoot B. gedagvaard wegens eene schuld van *f* 50. *Penjaboengan* ligt echttien étapes van *Padang*; aannemende dat A. in staat is om iederen dag twee étapes af te leggen, dan heeft hij toch achttien dagen noodig voor de heen-en terugreis alleen, alzoo zonder zijn oponthoud te *Padang* mede te rekenen, dat waarschijnlijk van nog langeren duur zal moeten wezen. Welk een tijdverlies voor den man! vooral daar zijn handel in zijne afwezigheid moet stilstaan, en

---

terde handen haar hart op nieuw ineenkrimpen.

De kolk sloeg vijf.

Nog was daar buiten alles stil. Plotseling hoorde zij echter op de plaats het fluiten van een man, en de voerman van de postkar kwam met eene lantaren in de hand het plein over op het paviljoen toe. Gave God, dat zij hem kon roepen of op eene andere wijze zijne aandacht tot zich trekken! maar zij waagde dat niet, om toch vooral geen gedruisch te veroorzaken. Hij zag op naar het venster, dat hij in het voorbijgaan bijna aanraakte, en het licht, dat hij in de hand hield, viel op miss Stirlings sidderende gestalte. Hij bleef staan, zag scherper naar boven en scheen te willen spreken, toen zij hem haastig door teekens te verstaan gaf, dat hij moest zwijgen, maar hulp gaan zoeken. Hij gaf haar een wenk, dat hij haar begrepen had, en snelde voort.

Hoe lang scheen haar de tijd toe, dat hij wegbleef! Zoude hij haar wel begrepen hebben? De slapende op het ledikant werd met ieder oogenblik onrustiger; hij verliet zijn leger en hij tastte in de kamer rond. Zij zouden te laat, te laat komen!

Maar neen, zij hoorde voetstappen op het plein de sleutel draaide in het slot, de deur ging open. Daar vloog het schepsel met een gilleden kreet, die Ellen Stirling tot aan haar sterfuur in de ooren klonk, op haren schuilhoek toe, sloeg het zwakke vensterraam in stukken en, zich in zijne voorgenomen vlugt belemmerd ziende door de ijzeren staven aan de buitenzijde, wendde hij zich als een wild dier tegen zijne vervolgers. Zij was de eerste, op wie zijne blikken vielen. Hij greep haar bij de keel; zijn gelaat was digt aan het hare; zijne schitterende oogen waren strak op haar gerigt, toen een slag van achteren hem deed nedertuimelen.

Zij ontwaakte uit eene lange bezwijming, om zich veilig terug te vinden in mevrouw Athertons kamer en om te vernemen, dat niemand letsel had bekomen, dan de arme krankzinnige, en dat hij reeds weder in de handen van zijne bewakers was, wien hij eenige weinige uren te voren had weten te ontsnappen.

»Eenige weinige uren! — Een leeftijd, Mary! — Maar den Hemel zij dank, het is voorbijgegaan als een wilde droom!"

Het was echter niet alles voorbij. Ééne duurzame uitwerking bleef er over, om Ellen Stirling en allen die haar kenden bestendig aan het gebeurde van dien langen nacht te doen denken. Haar lijden, haar angst en hare ontzetting waren zoo groot geweest, dat in die weinige uren haar vroeger zwart haar zoo wit geworden was als sneeuw.

Uit de *Household Words.*

bij dus niet alleen tijd verliest maar ook schade lijdt, al brengen wij ook geene reis en verblijfkosten in rekening. Om dat tijdverlies en die schade te ontgaan, wil A. een gemagtigde benoemen, waartoe hij de vrijheid heeft. Maar nu vervalt de man van kwaad tot erger. Zie hier waarom: De Burgerlijke wet zegt wel, dat lastgeving ook kan geschieden bij onderhandsche acte, enz; maar aangezien A. een vreemde oosterling is, wordt eene onderhandsche acte van hem niet aangenomen, zoo niet door een notaris wordt bekend gesteld dat de handteekening in zijne tegenwoordigheid is gesteld, nadat de inhoud aan den onderteekenaar was voorgehouden. A. moet dus het ministerie van een' notaris inroepen. Nu behoort de Assistent-Resident van *Mandheling* wel als zoodanig te fungeren; maar deze is voor eenen onbepaalden tijd afwezig, of hij heeft het vereischte examen nog niet afgelegd, en nu is A. gedwongen om zich op reis te begeven naar *Sibogha*, de naastbij gelegen plaats, waar een fungerend notaris is gevestigd, maar toch nog tien étapes van *Penjaboengan* verwijderd. Voor de heen en terugreis heeft A. volgens de rekening van zoo even, minstens tien dagen noodig, behalve een paar dagen oponthoud te *Sibogha*. Wijders betaalt hij *f* 12. à *f* 15. aan den notaris, wegens honorarium, en misschien nog meer dan die laatste som aan den man die hem zal vertegenwoordigen! 't Is waar, A. zou zich bij verstek kunnen laten veroordeelen; dan verloor hij geen tijd en hij behoefde ook geene groote onkosten te maken, maar er is niemand die hem dat zegt; buitendien, de vordering is ongegrond, hij kan dat bewijzen, en daarom is het, volgens zijne begrippen, nog beter eenige schade te lijden wegens gemaakte kosten, dan bij verstek veroordeeld te worden tot de betaling van eene schuld, die niet door hem wordt erkend.

Ander voorbeeld. De Chinees O. woont te *Lagoendie* [het is nog vóór de groote zee-en aardbeving van Februarij 1861] op *Nias*, waar hij eene kleine winkel houdt. P., een zijner landslieden, dagvaardt hem wegens eene schuldvordering van *f* 125.—. Daar te *Lagoendie* geen buitengewoon deurwaarder resideert, zoo wordt, overeenkomstig artikel 16 van het Reglement voor den Raad van Justitie, van den President eene aanschrijving verkregen aan de autoriteit der plaats, alwaar de gedaagde woont, ten einde deze de dagvaarding bewerkstellige. De autoriteit te *Lagoendie* is de Luitenant Militaire kommandant. Die officier is in zijn vak door en door kundig, maar daar buiten waagt hij zich zelden. Regtspleging kent hij geene andere als de militaire, met wetboeken gaat het even zoo; en deurwaarders en dagvaardingen kent hij slechts uit dezen of genen Franschen roman, waar die meestijds onder buitengewone omstandigheden ten tooneele gevoerd, en beteekend worden. De Raad van Justitie te *Padang* is voor hem niets anders als een krijgsraad, in welke manier van opvatting hij welligt nog wordt versterkt door de bijzonderheid, dat sedert geruimen tijd drie van zijne leden militairen zijn. In de ontvangen aanschrijving ziet hij den last, om den Chinees O. te dagvaarden, niet alleen, maar ook om zorg te dragen dat hij daaraan gevolg geeft; en om die reden doet hij den armen O. aan boord van een vaartuig brengen dat naar *Padang* onder zeil gaat. 't Is best mogelijk dat hij een' oppasser mede geeft dien hij den last oplegt, om te waken tegen de ontsnapping van O. gedurende den overtogt. Hoeveel tijd voor O. door dat gedwongen uitstapje verloren zal gaan is tot op eenige dagen na niet te berekenen; want eene vordering van *f* 125, behoort onder de zaken, die al de phasen van een gewoon proces: eisch antwoord, repliek, dupliek, moeten doorloopen, voor ieder van welke termijnen veertien dagen worden vereischt; terwijl het zelfs nog mogelijk is om het geding nog langer te rekken, indien eenig incident wordt opgeworpen, getuigen moeten worden gehoord of iets dergelijks plaats vindt. Voeg hierbij nog de heen en terugreis, en men heeft eenige gegevens, om O.'s tijdverlies bij benadering te berekenen.

Hoe gemakkelijk ware dit bezwaar uit den weg te ruimen! Geen commissaris met een' weidschen titel, een ruim inkomen en aanzienlijke toelagen voor reiskosten is daarvoor noodig. Er behoeft niets gedaan te worden als te *Fort de Kock* en te *Sibogha* Residentieraden op te rigten, die men instructiën zou kunnen geven, geschoeid op de leest van die welke voor den Residentie Raad te *Benkoelen* is vastgesteld; en voorts aan de Residenten — zoo het kan ook aan de Assistent-Residenten, omdat de onderlinge afstanden over 't algemeen zoo bijzonder groot zijn — op *Sumatra's Westkust* dezelfde regtsmagt te verleenen als, blijkens artikel 108 van het Reglement op de Regterlijke organisatie en het Beleid der Justitie, aan hunne ambtgenooten op *Java* is toegekend.

Wij hebben hiervoren gewezen op het onderscheid dat tusschen *Java* en *Sumatra's Westkust* bestaat, met opzigt tot de regtbanken waarvoor met Inlanders gelijk gestelden ter zake van misdrijf worden teregt gesteld. Dat onderscheid zouden wij niet opgeheven wenschen te zien. Het komt ons veel rationeler voor, dat zulke vreemdelingen voor den Raad van Justitie te regt staan, dan dat zij onderworpen zouden zijn aan regtbanken zoo als de Javasche landraden, waarvan de leden uit regenten en voorname inlandsche hoofden bestaan [R. O. art: 92].

Wat betreft de inheemsche bevolking van *Sumatra's Westkust*, de leden daarvan, kunnen in bijzondere gevallen naar den Raad van Justitie te *Padang* worden overgewezen, op grond dat aan die bevolking het behoud van alle hare politieke en huishoudelijke regten is gewaarborgd. Dat doelt op het bekende besluit van 11 October 1833, No. 510. Gemeld besluit zegt nu wel niet met zoovele woorden, dat de leden dier bevolking, om op dat voorregt zich te kunnen beroepen, in hun geboorteland moeten blijven, maar dat ligt in den aard der zaak; anders zou een maleijer uit de Bovenlanden, die op *Java* een misdrijf pleegt, den regter voor wien hij teregt wordt gesteld, wel kunnen wraken als onbevoegd, altijd zich beroepende op de hem gewaarborgde politieke en huishoudelijke regten. Te regt is dan ook als regel aangenomen [Gouvernements besluit van 12 Augustus 1834], dat Niassers, buiten hun eiland, maar binnen het gebied van *Sumatra's Westkust* van eenig misdrijf beschuldigd wordende, voor den Raad van Justitie te *Padang* zullen worden teregtgesteld. Maar hoe consequent die handeling ook zij, wij zouden toch liever zien dat ook dit punt van geschil op eene wettelijke wijze werd uit den weg geruimd, hetgeen thans niet het geval is. Daardoor alleen zou alle verschil van opinie ophouden, althans tot een eerbiedig stilzwijgen worden gedwongen. Want dat er verschillende zienswijzen omtrent deze zaak hebben bestaan, blijkt uit het aangehaalde besluit van 12 Augustus 1834. De aanleiding tot het nemen van voormeld besluit was namelijk de volgende: Zekere Niasser was verdacht van moord of verwonding, die den dood ten gevolge had, gepleegd op een' anderen Niasser, in de Sawah te *Padang*. De Gouverneur verwees de zaak naar den Raad van Justitie te *Padang* [de tegenwoordige Procureur-Generaal was toen voorzitter van den Raad], die zich echter onbevoegd verklaarde. Daarna verwees de Gouverneur de zaak naar den grooten landraad te *Padang*, wiens voorzitter [deze betrekking wordt bekleed door den President van den Raad van Justitie te *Padang*] echter verklaarde dat hij die regtbank onbevoegd achtte; waarop de Gouverneur de zaak naar den rappat Toeankoe Panghoeloe te *Padang* verwees, welke oorspronkelijke inlandsche regtbank dezelve dan ook behandelde en afdeed. Na afloop der zaak werd aan het Gouvernement om inlichting gevraagd, het welk het bedoelde besluit ten gevolge had, dat voor namelijk genomen werd op de adviezen van den toenmaligen Procureur-Generaal. Ook wenschten wij dat op wettelijke wijze werd uit gemaakt welke de regtstoestand is van een' maleijer die in *Mandheling* en *Ankola* woont, van de maleische kolonisten te *Goenoeng-Sitolie*, [Nias] enz.

Het Provisioneel Reglement voor den Raad van Justitie te *Padang* bevat enkele voorschriften ten aanzien van de wijze van regtspleging, welke niet overeenkomen met de Reglementen die onder No. 20 in het staatsblad van 1819 zijn opgenomen. Voor het overige worden die Reglementen door hem opgevolgd. De invoering der nieuwe wetgeving in 1848 heeft hierin wel eenige veranderingen gebragt, maar naar ons inzien nog lang niet genoeg. Wij stemmen toe, dat het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering voor de Raden van Justitie op *Java* niet in zijn geheel en naar den letter op *Sumatra's Westkust* kan worden uitgevoerd, zoo lang de bepaling bestaat, dat op de bezittingen buiten *Java* en *Madura* in geen geval het ministerie van procureurs wordt vereischt [Bijzondere bepalingen omtrent de invoering der nieuwe wetgeving op de Buiten bezittingen, art: 4]; en de intrekking dier bepaling zou ook weinig baten, aangezien wij ten sterkste betwijfelen of twee procureurs — minder zou men in geval van intrekking dier bepaling niet mogen hebben, en twee zou zelfs niet voldoende zijn, daar er alligt één door ziekte of anderzins in de uitoefening der praktijk kan worden verhinderd — te *Padang* een behoorlijk bestaan zouden vinden. Maar wij gelooven dat vele van de voornaamste, van de essentieelste bepalingen van dat Reglement op *Sumatra's Westkust* zouden kunnen worden toegepast ook zonder dat het een volstrekt vereischte zij dat voor af de zoo even aangehaalde bepaling betrekkelijk het bezigen van procureurs worde ingetrokken. Al de bepalingen hier aan te halen, waarvan wij de toepassing voor *Sumatra's Westkust* zouden wenschen, komt ons niet geraden voor. Op ééne willen wij evenwel bepaaldelijk de aandacht van den *Padangschen* handel vestigen, omdat hij er groot belang bij heeft: wij bedoelen den derden titel van het eerste Boek van het door ons aangeduide Reglement, handelende »van Regtspleging in zaken van koophandel." Volgens de bepalingen van den titel worden alle zaken van koophandel, op enkele uitzonderingen na als summiere zaken behandeld; de termijnen, van dagvaarding zijn korter dan in andere gevallen, en de dagvaardingen kunnen zelfs van dag tot dag, ja van uur tot uur geschieden; aan den houder van een geprotesteerden wisselbrief kan verlof verleend worden om conservatoir beslag te leggen op de roerende goederen van den trekker, den acceptant en de endossanten; dagvaardingen in zeezaken kunnen, in spoed vereischende omstandigheden, zelfs zonder bevel van dag tot dag en van uur tot uur geschieden; aan scheepsboord voor een' schipper, officier of scheepsgezel of voor een' passagier geexploiteerd, zijn zij van waarde; in alle gevallen kan de voorloopige ten uitvoerlegging der vonnissen bevolen worden; vonnissen op verstek gewezen zijn uitvoerbaar één dag na de beteekening, enz., enz. Alle deze bepalingen hebben blijkbaar de strekking om de afdoening van zoodanige zaken zoo veel doenlijk te bespoedigen en om de regten van den eerlijken koopman zoo veel als maar kan tegen kwade praktijken te beschermen. Laat ons thans zien op welke wijze eene zaak van koophandel bij den Raad van Justitie te *Padang* wordt behandeld. Als voorbeeld zullen wij nemen eene vordering ter zake van eenen van non-acceptatie geprotesteerden wissel.

[*Wordt vervolgd.*] C. B.

HET DJATTI-GESTICHT
te Batavia.

In No. 25 van de *Sumatra-Courant*, mogten wij met een enkel woord gewagen van de gunstige werking van bovenstaande liefdadige instelling, alwaar reeds vele ongelukkige verlaten kinderen een veilig toevlugts oord mogten vinden; bij die gelegenheid poogden wij het dit gesticht in de welwillendheid van het publiek aan te bevelen en thans kunnen wij met vreugde mededeelen, dat deze roepstem geenzins het goede doel gemist heeft, en rijpe vruchten dragen mogt. Het publiek van *Sumatra's Westkust* heeft wederom getoond genegen te zijn te helpen en te steunen daar waar dit nuttig en noodig was.

Immers ten vorige jaren mogten de Agenten slechts ruim *f* 400.— inzamelen, en nu vonden zij het publiek wederom bereid om een penningske te offeren op het altaar der weldadigheid, en mededeelzaam te zijn tot instandhouding van alles wat schoon en goed is; eene inzameling van *f* 626.— was hen ten bewijs dat deze instelling steeds in hooge mate de belangstelling alhier mogt blijven genieten.

Voor de steeds ruimen bijdragen aan dit Weldadigheids-gesticht, mogten de Agenten dan ook de voldoening smaken, al hunne aangeboden pupillen in het gesticht te zien opnemen.

Door het op handen zijnde vertrek van den H Ed.G. Heer *Hoffman* is Z.H.Ed.G als Agent afgetreden en vervangen door den WelEerw. Heer *B. J. Ovink*, predikant ter dezer plaatse.

Het zoude den schijn van vleijerij hebben, die Z.H.E.G niet dan onaangenaam zoude kunnen zijn, zoo wij hier in het breede gingen uitweiden over de onvermoeide ijver en belangstelling steeds door den afgetreden Agent voor deze inrigting betoond; een enkel woord van dank in het belang van zoo vele ongelukkigen vinde hier evenwel hare plaats en zal Z.H.Ed.G. de overtuiging van iets goeds in het belang zijner medemenschen bewerkt te hebben, grooter voldoening zijn dan holklinkende loftuigingen dit zoude vermogen.

En hiermede nemen wij afscheid van het Djatti-Gesticht, na het nogmaals dringend in de mildadigheidszin en aandacht van het publiek ter *Sumatra's Westkust* aanbevolen te hebben; overtuigd als wij zijn, men voor eene dergelijke instelling steeds vele harten en beurzen op *Sumatra*, geopend zal vinden.

Bij Koninklijk besluit van den 26sten Julij 1862, no. 56, is benoemd te ambtenaar der eerste klasse voor de burgerlijke dienst in *Nederlandsch-Indie* de kandidaat ambtenaar voor de gemelde dienst mr. *J. J. Schneither.*

EXTRACTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 15*den October* 1862 (No. 19)

(Staatsblad no. 116.)

Gelezen de missive van den minister van Kolonien, van 24 Julij 1862, Lt. Aaz, no. 21/868, daarbij in antwoord op de Indische depeche van 21 Maart 1862. no. 252/22, mededeelende, dat het den Koning, blijkens een kabinets rescript van 19 Julij 1862, no. 57, heeft behaagd, overeenkomstig des ministers voordragt, de gevraagde goedkeuring te verleenen op het Indisch besluit van 21 Maart 1862, no. 22, waarbij onder die nadere goedkeuring eene regeling is vastgesteld ter voorziening in de behoefte aan verlichting voor de kazerne en andere wachten der pradjourits.

Is goedgevonden en verstaan:

Van het vorenstaande aanteekening te houden.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal,

De Algemeene Secretaris,

A. LOUDON.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, de zout-hoofd-depôt-pakhuismeester te *Ragoeng (Madura) A. N. H. de Vogel.*

Uit zijne betrekking de tweede kommies bij het residentie-bureau te *Serang*, *M. J. Bouwensch.*

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar *Nederland*, wegens ziekte, aan den tweeden stads geneesheer te *Samarang* dr. *J. Einthoven.*

BENOEMD:

Tot administrateur der tinmijnen in het district *Soengeislan* (eiland *Banka*) de eerste kommies op het residentie-kantoor te *Muntok* (residentie *Banka*) *E. J. Vermandel*

Tot eersten kommies op het residentie-kantoor te *Muntok* residentie *Banka*), de tweede kommies op dat kantoor *J. P. Velden.*

Tot kommies-ontvanger, tevens boekhouder bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te *Samarang*, de gezworen plaatselijke translateur voor de inlandsche talen aldaar *J. T. White.*

Tot adsistent-resident van *Demak* (residentie *Samarang*), de kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures in de residentie *Banjoemas J. R. Pillard.*

Tot adsistent-resident van *Grobogan* (residentie *Samarang*), de kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures in de residentie *Japara A. J. L. van Hemert.*

Tot adjunct-translateur bij het translateurs-bureau voor de Javaansche taal te *Soerakarta H. K. H. Wilkens*, thans met de waarneming van die betrekking belast.

Tot griffier bij den landraad te *Ponorogo* (residentie *Madioen*) *J. Makien*, laatstelijk klerk op het residentie-bureau, tevens griffier bij den landraad te *Cheribon*, thans op wachtgeld.

VOORLOOPIG BENOEMD:

Tot zout-hoofd-depot-pakhuismeester te *Ragoeng (Madura) L. Frets.* thans tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van opziener bij den zoutaanmaak te *Tenger* en *Roemo (Soerabaija).*

VOORLOOPIG BELAST:

Met de waarneming van de betrekking van opziener bij den zoutaanmaak te *Tenger* en *Roemo* (residentie *Soerabaija*), de opziener bij de zoutpannen te *Ragoeng (Madura) G. M. H. Muller.*

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie *L. G. Pauwels* en de officier van gezondheid der tweede klasse *H. Verschoor.*

BENOEMD:

Tot adjunct archivaris bij het militair departement (militair ambtenaar der derde klasse), de adjudant onderofficier kwartiermeester voor memoire *L. M. Tafelkruijer*, thans met de waarneming van die betrekking belast.

GESTELD:

Op non-activiteit, de officier van gezondheid der derde klasse *A. C. Langerveldt.*

VERGUND:

Op zijn verzoek naar *Nederland* terug te keeren, de bij het wapen der artillerie in *Oost-Indie* gedetacheerde eerste luitenant der artillerie van het Nederlandsch leger *G. F. W. Borel.*

Marine Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar *Nederland*, wegens ziekte, aan den gezaghebber bij de gouvernements-marine *J. C. van Olhoff.*

BENOEMD:

Tot gezaghebber bij de gouvernements-marine de eerste stuurman bij die dienst *J. du Pon*; met bepaling, dat hij zal worden belast met het bevel over 's gouvernements stoomschip *Bart'o.*

Padang, 15 November 1862.

Ons laatste No. vermelde de voorgenomen inspectie over de plaatselijke schutterij die, niettegenstaande het ongunstige weder, voornamelijk door goede opkomst der leden, door den Generaal *Waleson*, werd gehouden.

Nadat die burgerwacht op hare wijze, de noodige handgrepen en manoeuvres had uitgevoerd, gaf ZHEd.G. Zijne bijzondere tevredenheid over de blijkbaar goede wil tot eigen-oefening te kennen, dat bovendien ook bij circulaire namens ZHEd.G. door den waarn. Kommandant aan het corps werd kenbaar gemaakt.

Naar wij vernemen zullen de officieren en onder officieren voortaan door een officier der Infanterie theoretisch onderrigt ontvangen, dat tot heden, ten minste in den laatsten tijd, in 't geheel niet plaats vondt, en voorzeker niet bevorderlijk was tot vooruitgang. Tevens is door ZHEd.G. het plein van Romo, als vaste exercitieplaats, in den vervolge aangewezen.

— Blijkens de hiervoren geplaatste advertentie, zal er morgen ochtend ten 9 ure een Assaut op alle wapens door de manschappen van het 15 Bat. Inf. plaats vinden, en wel binnen het kampement van het korps, in stede van in de Societeit »*de Eendragt*," zooals in ons vorig No. abusievelijk was medegedeeld.

— Gisteren heeft de heer *J. Blaaupot*, benoemd Secretaris der Residentie *Tapanolie*, voor een Commissie uit den Raad van Justitie alhier, met gunstig gevolg afgelegd het examen krachtens artikel 13 van het Reglement op het notaris-ambt in *Nederlandsch-Indie*, Staatsblad 1860 No. 3, gevorderd wordende van ambtenaren aan wier betrekking het notaris ambt wettelijk is verbonden.

— Uit eene goede bron vernemen wij, dat door een dertigtal ingezetenen van deze plaats, een adres aan den Gouverneur ter *Sumatra's Westkust* is aangeboden, houdende het verzoek, om zeker locaal, gelegen in de onmiddelijke nabijheid van de defensie-linie en van den grooten weg naar *Oedjong Karang*, aan zijne bestemming te onttrekken.

Wij kunnen niet anders dan deze stap luide toejuichen en hopen dat daarop eene gunstige beschikking moge volgen.

— Met zeer veel genoegen woonden wij Woensdag avond jl. de Fransche voorstelling van het Mil. Liefhebberij-Tooneel, bij.

De drie geännonceerde stukjes: *les Pages de Bassompierre*, *le fils du Bravo* en *la Sentinelle perdue*, werden zeer goed en vlug afgespeeld. Mogten sommige door hun aangenaam spel en flinke opvatting hunner rollen, bewijzen gegeven hebben reeds vroeger ten tooneele geweest te zijn, en daardoor ook meerdere toftuitingen ontvangen hebben, wij hopen het der nieuwelingen een prikkel zal mogen zijn, om ook van hunne zijde alles aan te wenden om door hun spel tot de goede uitvoering bevordelijk te zijn.

Eene raad meenen wij evenwel de Directie te moeten geven, die zij ons voorzeker ten goeden zal houden, het is namelijk deze: zooveel mogelijk vaudevilles ten tooneele te voeren, waarin weinig zang, alsmede geene vrouwenrollen voorkomen; deze zijn naar onze meening voor dit gezelschap de meest geschikte; ofschoon wij overtuigd zijn hoe moeijelijk en onuitvoerbaar dit dikwerf ook is. Wij hopen spoedig door dit gezelschap weder in de gelegenheid gesteld te worden, eene aangenamen avond te mogen slijten.

PALEMBANG. (Augustus.) — De lage stand der rivieren had op den handel ter hoofdplaats eene zeer ongunstige uitwerking. De prijzen der levensmiddelen stegen zeer hoog, zoodat de minste rijstsoort van *f* 7½ tot *f* 8 de pikol kostte.

De gezondheidstoestand was over het algemeen bevredigend.

Ter hoofdplaats werden 3 kinderen ingeënt, en slechts bij 4 mislukte die kunstbewerking.

Uit de binnenlanden werden aangevoerd: 5140 pikols rijst tegen *f* 9 de 1ste soort, en *f* 8 de 2de soort, 5561 pikols padi tegen *f* 4.—, 105 pikols kapas, 30 pikols getah-karet en 10 thail goud.

Eene som van *f* 5,275.60 werd aan regten geheven en ongeveer 70 kojangs zout werden verkocht.

In de *Ogan-Ilir* werden door de bevolking aangeplant 21,436 koffijboomen, 1873 klapperboomen en 780 stoelen bamboe majang en daboe. Het padigewas stond in dit distrikt over het algemeen zeer gunstig.

Evenzoo hadden in de afdeeling *Kommering-Ilir* de katoen-aanplantingen een buitengewoon gunstig aanzien.

De katoen aanplant in de *Moesi-Ilir* daarentegen had door de aanhoudende droogte en de daarop gevolgde hevige stormen, waardoor zelfs hechte woningen zijn omgewaaid, veel te lijden gehad.

De bevolking ging aldaar ijverig voort met het aanleggen van ladangs en op sommige plaatsen met het herstellen en schoonmaken der waterleidingen en der zelver stuwhoofden voor de aanstaande natte rijst-kultuur.

In de *Pasumah* was de pokziekte uitgebroken; de bewoners der aan den linker oever der rivier gelegene, mede door die ziekte aangetaste doesoens *Padang Melaka*, *Padjar Boelan*, *Kotta Radja* en *Sekindat* hadden hunne woningen daarom verlaten.

De van de kust van *Guinea* naar *Moeara Enim* overgebragte palmen groeiden zeer goed.

De handel in deze afdeeling was voornamelijk met de *Pasumah-landen* zeer levendig.

Te *Moeara Roepit* deden zich verscheidene gevallen van buikziekte en koorts voor; ongeveer 100 personen, waaronder de civiele gezaghebber leden, aan die ziekten.

De bevolking in de afdeeling *Kikim* hield zich allerwege onledig met het bewerken harer ladangs. Door 1817 planters waren van 1571 bidangs ladangvelden even zooveel ontgonnen, en van de 70 bidangs aan te leggen sawavelden 48 bewerkt.

In de marga's *Empajag Oeloe* en *Pager Djati* hadden zich weder gevallen van natuurlijke pokken voorgedaan.

In *Moeara Bliti*, alwaar de pokziekte steeds bleef voortwoeden, waren in de maand Julij gevaccineerd 250 mannen en 731 vrouwen en gerevaccineerd 81 mannen en 73 vrouwen.

Door de bewoners van *Moeara Kaii* en *Laboe Basoe* waren verscheidene klappertuinen aangelegd en ongeveer 7000 klappers geplant.

De pokken waren in de *Moesi Oeloe* eenigzins aan het afnemen: doch in de *Pasumah Oeloe Lintang* en in de doesons nabij *Kepahiang* waren zij weder in een ergen graad uitgebroken en hadden het meerendeel der bevolking, die steeds een grooten afkeer voor de vaccine bleef gevoelen, naar de bosschen doen vlugten.

Lampongsche Distrikten. (September). — De rust bleef ongestoord. Op eene inspektiereis van den resident door de afdeelingen IV Marga's en Semanka, bespeurde die hoofd-ambtenaar algemeene tevredenheid onder de bevolking en hoofden. In enkele negorijen is de kofij- en peper-pluk afgeloopen. Overal was de bevolking bezig met het bewerken der sawah's en ladangs. Door de aanhoudende droogte heeft de aanplant van djagong en aardvruchten zeer geleden. De katoen aanplant stond gunstig. De gezondheidstoestand der bevolking was over het algemeen gunstig. Van de kustplaatsen dezer residentie kwamen ter hoofdplaats aan 19 en vertrokken derwaarts 29 praauwen. Van Java en elders kwamen ter hoofdplaats aan 52 praauwen en één schoener, vertrokken derwaarts 54 vaartuigen. In de kampong Gedong Batin, afdeeling Boemi Agoeng, zijn twee huizen en het sesset-gebouw door brand vernield, hetgeen aan moedwil wordt toegeschreven. De daders waren nog niet ontdekt. Geeurende de maand September jl. werden in deze residentie gedood 42 rhinocerossen, 6 tijgers en 8 krokodillen; en aangebragt 66 stuks krokodileijeren, waarvoor aan premien een som van *f* 650.60 is betaald. [*Jav. Ct.*]

BATAVIA,

Het oude kopergeld in de Gouvernements depots is tot op *f* 50/m. opgeruimd. Maar de oude munt in handen der bevolking? Zoude het niet nuttig zijn, aan de opruiming, ook daarvan, de denken?

— Met genoegen hebben wij vernomen, dat door de Indische Regering aan den kommandant van de stoomboot *Rainbow* — door tusschenkomst van den Nederlanschen konsul te Singapore — een prachtige *kronometer* is aangeboden als een blijk van erkentelijkheid voor de bevrijding van vele Ned. Indische onderdanen, die door de zeeroovers van onze kusten waren weggeroofd.

— Men wenscht door ons blad aan de Regering de vraag te rigten, waarom zij toch aan de regterlijke ambtenaren verbiedt, aandeelen te nemen in naamlooze vennootschappen als anderzins, aangezien er immers zoo zelden een ambtenaar van dat gedeelte der dienst zal gevonden worden, die iets van zijne bezoldiging kan overhouden, om zoodanige aandeelen te koopen, zoodat de strijd niet mogelijk is uit gebrek aan wapens?

INTERNATIONALE TELEGRAAF,

Door een welwillende hand werd ons toegezonden het plan, om het telegrafennet, dat Europa spoedig met Calcutta zal verbinden, uittebreiden tot Singapore, Canton en Manila, Java, Timor Koepang, Port Essington en Brisbane (Moreton bay) in Australie, van waar reeds telegrafische verbinding bestaat met Sydney, Melbourne, Adelaide en Hobart-town.

Ondertusschen vernemen wij, dat van ons gouvernement gevraagd wordt een subsidie van *een ton* 's jaars, terug te betalen in telegrammen.

Indien de ondernemers daarvoor ook de lijn van Batavia naar Singapore willen leggen en exploiteren, dan zouden wij het Gouvernement durven aanraden van het gedane aanbod gretig gebruik te maken.

(*B. H. B.*)

— De volgende anecdote is misschien wel *historiesch* door de *Arnh. Courant*, aan eene particuliere correspondentie uit Indie ontleend. Men zal dáár 't beste over de juistheid kunnen oordeelen. De briefschrijver zegt.

»Naar men mij verteld heeft, moet de tegenwoordige minister van kolonien dezer dagen eene interessante lectuur outvangen hebben. De vorige minister had een uitvoerig verslag gevraagd over de *openbare werken* in Indie. De directeur de Bruin heeft dit gesteld, en moet in dit verslag nog al eens teruggekomen zijn op hetgeen onder het directeurschap van zijn' voorganger, den toenmaligen directeur van openbare werken, is voorgevallen. Loudon had het gevraagd, en voor dezen was het verslag gereed gemaakt. Maar ge weet het: »niets bestendigs is beneên« De toenmalige minister mogt het niet ontvangen, en zijn opvolger, de tegenwoordige minister, de voorganger van den directeur der openbare werken, mogt eene ongevraagde, maar desniettemin ongeveinsde kritiek outvangen van wat er onder zijn bestuur had plaats gegrepen. Zulke verrassingen moeten niet onaardig zijn voor wie er van houdt!«

(*Oostpost.*)

BRITSCH-INDIE.

De *Delhi Journal* heeft berigt ontvangen, dat de Onderkoning, de kommandant van het leger en de Luitenant Gouverneur van het N. W. presidenschap op den 13 November te Agra eene zamenkomst zullen hebben, en van daar gezamelijk naar centraal Indie zullen vertrekken. Het doel dezer zamenkomst is, zegt men, om te beraadslagen over het doelmatige om de Europesche troepen, welke te Gwalior gestationeerd zijn van daar te moveren; de eene helft daarvan zou dan naar Agra marcheren en de andere naar Sipri, waar het klimaat bij uitstek gunstig is. Men zegt ook dat de Gouverneur generaal op 1°. November c. k. den spoorweg zal openen van Culcutta naar Benares. Men verwacht ook dat Lady Elgin over Bombay zal aankomen.

De *Madras Times* zet de nadeelen uiteen der in den *Moniteur* van Pondicherry gepubliceerde bepalingen omtrent de aanwervingen van koelies in Britsch-Indie door de Franschen, tot dit doel is geheel zuidelijk Indie in vier arrondissementen afgedeeld. Deze bepalingen voorzien in de opsluiting der koelies bij hunne aankomst in de depôts, en regelen de hun toe te kennen voorschotten door tusschenkomst hunner aanbrengers. De Engelsche Consulaire agent heeft men weten te vangen om (of is volgens contrakt gehouden) dit heilloos stelsel te helpen ten uitvoer leggen.

Dewijl de koelies in de depôts worden teruggehouden en van kleederen en voedsel worden voorzien, kan het voorschot alleenlijk strekken om hen ouder zwaarder verpligtingen te brengen, wanneer zij zich van het aangegaan engagement zouden willen losmaken, en tevens om de aanbrengers te betalen op kosten van den koelie. Een koelie heeft de bevoegdheid om het depot te verlaten en des noods de Britsche overheid te raadplegen, doch alleenlijk vergezeld van een wachter, die voor zijne terugkomst aansprakelijk is. Deze schikkingen door den Gouverneur d'Ubraye getroffen, vereischen de direkte aandacht van het Britsch-Indisch Gouvernement.

(*The Friend of India.*)

NEDERLAND.

Uit Haarlem meldt men, dat ook aldaar de katoencrisis zich doet gevoelen. De werklieden in de fabrieken van de heeren Bavink en Previnaire hebben dien ten gevolge geen werk en er schijnt op spoedig herstel weinig kans.

— Nog een staaltje van bijgeloof, dat in de nabijheid der gemeente de Ham heeft plaats gehad en daar van mond tot mond gaat, is het volgende: De eigenaren van eene kleine boerderij, zijnde man en vrouw, hadden ten gevolge van gevorderde jaren en daarbij sukkelenden toestand, hun boerderijtje verhuurd aan een in allen opzigten braaf en oppassend huurder; de eigenaren bleven de kamer van het huis bewonen. De toestand van den man was in den laatsten tijd verergerd; hij droomde van tooverij, ging iemand raadplegen in dat vak nog al beroemd en als zoodanig heinde en verre bekend, daarbij zeer bekwaam om de beurzen zijner patienten te inspecteren, maar alles op eene zeer listige wijze. Die wonderdoctor, zoo als wel te begrijpen is, verklaarde den patient te zijn behekst, en gaf daarbij te kennen, dat de toovenaar met hem onder hetzelfde dak woonde. Die verklaring had ten gevolge, dat den huurder de verdere huur bij deurwaarders-exploit werd opgezegd, hetgeen beide partijen zoo vijandig tegenover elkander plaatste, dat hun zamenwonen wel gevaarlijk kon worden; volgens gerucht, zijn er zelfs reeds stokslagen gewisseld. De hoofdoorzaak van deze onaangenaamheden — de wonderdoctor — zorgt, ten einde hij moeijelijk kunne worden vervolgd, hetzij aanvankelijk bij het urine zien, hetzij bij het uitreiken van medicamenten of de operatie der geldbeurs, in een afgelegen hoek van zijne woning met zijne prooi alleen te zijn.

AMERIKA.

Met de mailstoomboot *Kangaroo* zijn berigten ontvangen uit New York van 20 Julij en viâ Cape-Race van 23 Julij. De benoeming van generaal Halleck tot opperbevelhebber van het leger der Vereenigde Staten wordt thans officieel medegedeeld. Volgens een telegram uit Washington was aldaar uit geloofwaardige bron van Richmond berigt ontvangen, dat een zaakgelastigde van president Jefferson Davis naar Europa is vertrokken met eigenhandige brieven aan den keizer der Franschen en de koningin van Engeland, ten einde de erkenning te vragen der Zuidelijke confederantie. Een aantal bewijsstukken, waaronder brieven van den Engelschen en Franschen consul te Richmond, zijn er bijgevoegd, ten einde HH. MM. te overtuigen dat de begeerte om een afzonderlijken staat te vormen, door alle burgers van het Zuiden gedeeld word en zij volkomen in staat zijn de onafhankelijkheid der confederatie te handhaven.

Uit het hoofdkwartier van generaal Pope is berigt ontvangen, dat hij Gordonsville was binnengerukt en op dit punt den spoorweg had vernield. Dit is voor de Noordelijken van groot gewigt, daar hier de verbinding is van den Orange en Alexandrie spoorweg en de centraal-spoorwegen van Virginie. De Zuidelijke troepen, ter versterking naar Richmond gezonden, zijn langs dezen spoorweg verzonden, en sedert het innemen van Gordonsville is dus de toevoer voor verreweg het grootste gedeelte afgesneden.

Bijna alle munt is uit den omloop verdwenen, terwijl het kleingeld door postzegels van alle soorten is vervangen, die zonder bezwaar worden aangenomen, hoewel verscheidene artikelen van dagelijksch gebruik zeer in prijs zijn gestegen.

President Lincoln heeft bij proclamatie de militaire bevelhebbers gemagtigd, alle eigendom der opstandelingen in beslag te nemen, voor zoover het bezit er van voor de dienst noodzakelijk wordt geacht. Met het oog op de dienst, maar voor geen andere doeleinden, mogen eigendommen ook worden vernield. Verder zullen de bevelhebbers te land en te water tegen billijk loon zoo veel negers in dienst nemen, als zij noodig oordeelen.

Men beweert, dat de zuidelijken de uitlevering eischen van generaal Butler, die te New Orleans bevel voert. Zij beschuldigen hem van moord op den heer Munford aldaar en dreigen generaal M'Call, die bij de retraite van Richmond gevangen genomen werd, op te hangen, zoo dit geweigerd wordt

---

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang, van den 9 tot den 15den Nov. 1862.

Aanvoer.

Van Batavia per Ned. schip *Schelde*, *A. L. Hoffman.*

25000 sts. koffij zakken *Agent N. H. M.* 1 kistje regaal *Higgenson.* 20000 poes matte zakken, 30000 poes matte zakken *Dummler & Co.* 26 0 poes holl. koffij zakken, 100 poes holl. koffij zakken *Paine Stricker & Co* 400 pic. ijzer *Purvis & Co.* 293 kelders genever, 7 kelders genever, 1 kist hoeden, 1 kist. geverwd katoen, 1 kist. manufacturen, 1 kist manufacturen *P. van Leers & Co.* 15 balen goenie zakken *Paine Stricker & Co.* 2 kisten behangselpapier, *Dummler & Co.* 7 balen a 50 ps. shirtings *Order.*, eenige restant scheeps provisie *de Gezagvoerder.*

Uitvoer.

Naar Nederland per *Constance*, *T. Sipkes.*

4006$\frac{32}{100}$ pic. koffij, 34$\frac{13}{100}$ pic. gutta percha, 180$\frac{51}{100}$ pic. gomelastiek. 30$\frac{11}{100}$ pic. gutta ghitan, 100 pic. witte damar, 500 ps. kosmulden, 65$\frac{1}{100}$ pic. rotting, 231 pic. witte damar *H. van Rijckevorsel & Co.*

Aangekomen Passagiers.

Per N. I. schoener *Charles*, gezagvoerder Si Kaäp, de heer J. L. Stahl en fam., 3 cur. en 4 Inl. militairen, 1 Inl. vrouw en 1 kind, van Sibogha.

Per Ned. bark *Baron van Hardenbroek*, gezagvoerder H. C. A. Hennij, de heeren A. v. Passenberg en T. W. Boyle, van Amsterdam.

Per *Kruisboot* No. 19, djoeragan Mohamad Alie, de heer J. F. Simons, van Sibogha.

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN Schepen te *Padang.*

DATUM.	VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN	DATUM.	AGENTEN.
Nov. 13	Ned.	bark	Bar. v. Hardenbr.	H.C.A.Hennij	Amst.	28 Julij	*Purvis & Co.*

VERTROKKEN Schepen van *Padang.*

DATUM.	VLAG	SOORT.	NAM. D. SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR.
Nov. 10	Ned.	bark	Constance	T. Sipkes	Nederl.

TER REEDE LIGGENDE Schepen te *Padang.*

VLAG.	SOORT.	NAM. D. SCHEP.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
E. M.	stoom.	Brome.	kt.lt. de B. de la Rivie.	Singapore	*Gezagvoerder.*
•	•	Johanna Eliz.	Worthington	Soerabaija	*Paine Stricker & Co.*
Fransch	schip	Independant.	Labury	Idem.	*Dümmler & Co.*
N. I.	bark	Samuel	E. Oort	Batavia	
N. I.	bark	Taslim	Said Alie	....	
		ex vrijhandel			
Ned.	•	Schelde	A. L. Hoffman	Nederl.	*Paine Stricker & Co.*
•	•	B. v. Hardenb.	Hennij	Amsterdam	*Purvis & Co.*

Gedrukt bij ZADELHOFF & FABRITIUS te *Padang.*